

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Шосткинський міськрайонного суду Сумської області
11.11.2024

м. Суми, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 24.10.2024 групою НПМ здійснено відвідування Кролевецького районного суду Сумської області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Мельник Володимир Анатолійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Єжкун Марина Вікторівна, представник громадської організації.

Суд розташований за адресою: 41100, Сумська область, місто Шостка, вулиця Свободи, будинок 63.

Керівництво установи:

Прачук Олена Василівна, голова суду;

Пихтар Ірина Володимирівна, керівник апарату суду.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Шосткинський міськрайонний суд Сумської області є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним кодексом.

Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених законом.

Штатна чисельність працівників становить 42 особи. Згідно зі штатним розписом кількість штатних посад суддів - 10, здійснює правосуддя – 6 судді.

Суд розміщений в двоповерховій будівлі. У будівлі облаштовано три входи/виходи – основний (центральный), службовий та окремий для конвоювання.

Біля входу у вестибюль розміщена табличка з найменуванням Суду (фото 1).

Працівниками Служби судової охорони здійснюється пропускний режим та охорона суду. Наявна система відеоспостереження та стаціонарний металодетектор ачного типу.

У приміщенні суду наявна аптечка для надання невідкладної домедичної допомоги особам у разі потреби (фото 2).

У приміщенні суду облаштовано вісім залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, які обладнано загородженням зі спеціального захисного скла для розміщення підсудних та системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції (фото 3,4). Слід також зазначити, що під час моніторингового візиту було встановлено, що після руйнувань, завданих ворожим обстрілом п'ять залів

судових засідань (№№ 2,3,4 на першому поверсі та 5,8 – на другому поверсі) пошкоджено, у зв'язку із чим, не використовуються. Всього діючих залів судових засідань залишилось три (№ 1 на першому поверсі та 6,7 – на другому поверсі).

Відповідно до вимог пунктів Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН 2.2-40:2018) в суді облаштовані пандуси та поручні, як на вході до суду. Основний вхід у будівлю суду та початок сходів і пандусів позначений тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами. Групою НПМ встановлена наявність санітарного вузла для маломобільних осіб на першому поверсі приміщення суду (фото 9).

Маршрут конвоювання в зали судових засідань здійснюється окремими для сторонніх осіб коридорами (фото 5,6,7).

В підвальному приміщенні суду облаштовано конвойне приміщення та 6 камер для тримання обвинувачених (підсудних) та засуджених, там же знаходиться і найпростіше укриття.

У відповідності до вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН «Будинки і споруди. Суди») площа кожної з камер для тримання обвинувачених (підсудних), засуджених загальною площею від 5.53 м² до 5.86 м².

Поруч з приміщенням, де розміщені камери для тримання обвинувачених (підсудних) та засуджених, розташований спеціальний санвузол для утримуваних осіб (фото 8), що дозволяє забезпечити безпеку у суді. У камерах для утримання обвинувачених, підсудних (засуджених) наявна припливно-витяжна вентиляція та достатнє освітлення.

Відповідно до вимог статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України та пункту 6.5.2 ДБН «Будинки і споруди. Суди» у приміщенні суду обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що робить можливою реалізацію їх права на захист.

В ході відвідування суду, представниками НПМ встановлено одну особу, яка відноситься до категорії підсудних (засуджених). В ході проведення конфіденційної бесіди із зазначеною особою, скарг та зауважень не надходило.

Для спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених облаштовано окремий під'їзд та наявні місця для стоянки конвойних автомобілів. Всі поверхи будівлі забезпечені вогнегасниками, які відповідають технічним нормам та готові до використання за призначенням у разі потреби.

Не зважаючи на заходи, вжиті керівництвом суду для забезпечення належного доступу до правосуддя, під час відвідування групою НПМ

встановлено факти порушень прав людини та недоліки, що потребують вжиття заходів реагування і усунення причин та умов, що їм сприяють.

Попереднє відвідування суду не здійснювалось.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН «Будинки і споруди. Суди», де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано вісім залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано двадцять чотири камери. Натомість в суді всього шість камер для підсудних (засуджених).

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

2. У порушеннях вимог пункту 15 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), маршрут конвоювання підсудних (засуджених), зокрема на сходах між першим та другим поверхами, не забезпечений системою відеоспостереження. Наявність системи відеонагляду за всім маршрутом конвоювання підсудних (засуджених) від камерних приміщень до залів судових засідань може сприяти додатковою гарантією запобіганню жорстокого поводження з боку персоналу конвою.

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

3. Відповідно до вимог ДБН 2.2-40:2018 доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 6.1.8 та 6.3 ДБН 2.2-40:2018 приміщення суду не обладнано вертикальним підйомником або ліфтом, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України:

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Шосткинському міськрайонному суду Сумської області:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;
2. Забезпечити розміщення системи відеоспостереження у коридорі, де проходить маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до залів судових засідань;
3. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.

Додаток: фотознімки на 3 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Володимир МЕЛЬНИК

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

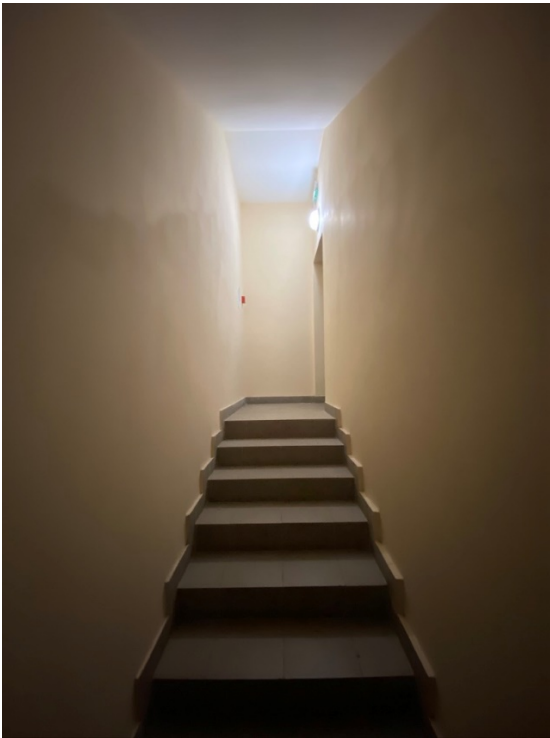
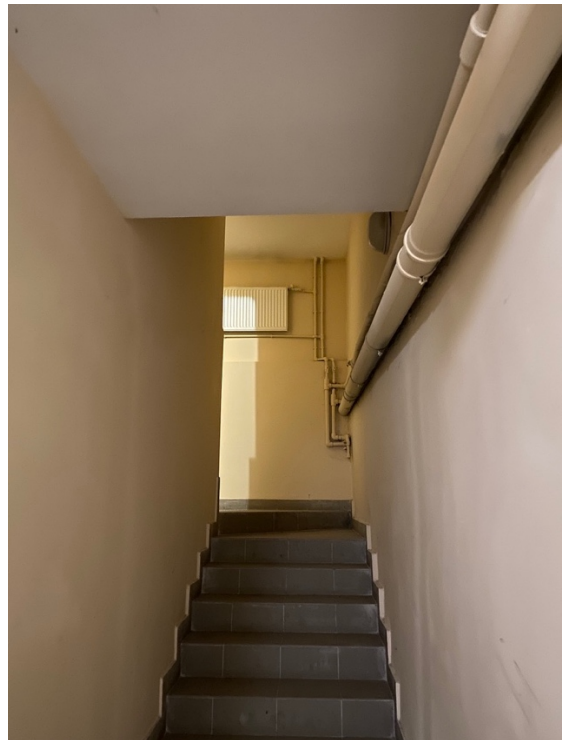
Фото 5**Фото 6****Фото 7****Фото 8**

Фото 9

Фото 10

